

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig.
Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker

Nr. 263

Freitag den 11. Oktober 1918

6te Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

Tulipandyrkning i Danmark.

—o—

„Hvad udad tabtes, skal indad vindes!“

For nogle Aar siden havde Folk i København Lejlighed til at se Resultaterne af en Dyrkning i stor Stil af hollandske Tulipanløg paa Jyllands Vestkyst, udstillet af det kongl. danske Haveselskab. Det er et Foretagende, der er sat i Gang af de to københavnske Damer Fikn. Munch og Frimodt ved deres Landsted Klithauge, og som særlig gaar ud paa at drive mange og sjældne Arter samt vise Harmoni i Farvernes Sammenstilling.

Desuden har der i Haveselskabets Udstilling af Vaarblomster været indlemmet nogle Hundrede Tulipaner fra en anden Massedyrkning af Hollændernes Blomster, der findes ved Odense. Den sætter sig til Formaal at drive de gængse Salgsarter, saa den danske Gartnerstand med Tiden skal kunne forsyne Kunderne med hjemmeavlede Løg, hvorved Danmark vil kunne spare en halvanden Million Kr., som der aarlig gives ud til denne Artikel; hvorfor Ejerne gerne ser, at der ogsaa andre Steder lægges Vind paa Løgavl i stor Stil til Dækning af Landets Forbrug — ja mulig endog at drive det til af dansk Løgavl at kunne eksportere til Sverige.

Det er de to store Frøforretninger Dæhnfeldt og Chr. Olsen i Odense, der har anlagt denne nye Blomsterkultur — som tegner til at blive meget vellykket.

Ved Børgense har der alt i nogle Aar bestaaet en større rationel Dyrkning af Tulipanløg med Held til Brug for vor hjemlige Forsyning. Dog har den haft Vanskeligheder at besejre ved, at Saltvandet ved Højvande har influeret uheldigt paa Avlen.

Men i hvert Fald har man nu ved Odensekanalen med dens hele Beliggenhed paa fladt Land op ad Udflugtsstedet Stige et betydeligt hollandsk Parti med hollandsk Præg og det er sat saaledes i Gang, at man kan sidestille det ved Kartoffelens Indførelse "og i en nyere Tid Silkeavlens og mange andre Indførsler fra sydligere Egne til Nordens Klima og Forhold. Til Silkeavlens hører jo saaledes ogsaa en egen

Planteavl, der skal slaa Rod hos os.

Tulipanfirmaet i Odense, der kalder sig „Dansk Blomsterløgkompagni“, har sikret sig over 20 Td. Land beliggende mellem den gamle og den nye Kanal, hvoraf de 12 Td. nu er kultiveret, saa Løgene hvert Aar kan komme paa ny Jord. Jorden er faglig undersøgt og erklæret særlig egnet til hollandsk Blomsterdrivning, hvad den ogsaa viser sig at være. Løgene er friske og fri for Sygdom, og de har haft særdeles godt af at komme i ny Jord og ny Luft, saa danske Fagfolk og danske Fagskrifter udtaler sig til stor Gunst for Foretagendet.

Der er over 3½ Td. Land beplantet, der sysselsættes den største Del af Aaret en stor Arbejdsstyrke og der er bygget et Hus til Tørreskur. Om Vinteren dækkes de om Efteraaret nedlagte Løg med Rør. Ogsaa disse findes i den gamle Kanal ved Siden af og er bedre og billigere end i Holland, hvor det ofte er vanskeligt at skaffe Forbruget.

I Tulipanernes Blomstringstid har der været en almindelig Valfart til Agrene. Thi det er ikke en almindelig Buket man har for sig, men Frugten af halvanden Million Løgplanter af ægte hollandsk Indkøb.

Der er en Mængde forskellige Nuancer — kun ikke blaa, hvilket som bekendt ikke eksisterer i Tulipaner. Uvilkaarlig faar man fat paa Strofer, som just den Odense Digter: „Grønt og Gult og Rødt for Øjet svæver.“ Det er et Eventyr i Virkelighed. Og ind mellem alt dette gule og pragtfulde røde springer ligesom kridhvide Sneagre frem og flere andre spillende Farver. Det er dog særlig Moderlandets og Fosterlandets nationale Farver, der dominerer — og det i samme Grad som de for Blikket harmonerer. Det hele er en Øjenfyrd af Skønhed.

Efteraar.

—o—

Nu falder atter de gule Blade fra Træers Grene — som en Kaskade af Guld — og melder, igen en Sommer dør bort og svinder og aldrig kommer tilbage med sine lyse Dage og med sit Solskin paa Byens Tage Og Rønnens Bær lyser mig i Møde; — hvor Roser døde, staar Hyben røde! —

Endnu er Solen paa Himmel-Hvælvet, endnu staar Skoven med Løv, men Skælvet, der jog igennem de ranke Slammer, da Frostens tændte de gyldne Flammer, faar alle Haab til i Ve at bryde ved Tanken om, hvad vi nu skal miste. Det Løv, der daler i Dag — forsorent, bli'r inden Vaaren til Jord af Jorden.

Og Vintren kommer, og Vaaren brister,

og Somren dør; bestandig skifter det Liv vi lever, — skønt dog det samme Interiør i den samme Ramme. — Men Solskinsglæden kan alle eje, endnu staar Sol over Vang og Veje, endnu der glimter saa smukt i Løvet,

der daler tyst og gør mig bedrøvet. —

De gule Blade, de falder atter, og det er knapt, at jeg rigtig fatter, at Sol bli'r borte fra vante Baner, at Vintren kommer, — og ingen

aner, om jeg skal leve og mærke Vaaren, skal føle, hvad der i den er baaren, skal se de første smaa Knopper briste.

Nej, ingen ved, om jeg det skal miste.

Ca i M. Woel.

Varelotteriets Virksomhed.

—o—

Af de forskellige Former for Lotterier, i hvilke Spillerne mod et Indskud af bestemt Størrelse har Udsigt til at vinde en eller flere af de i Lotteriplanen fastsatte Gevinster, er Varelotteriet den ældste, idet det allerede i 1521 omtales som et kommunalt Foretagende i Osnabrück, mens Pengeotterier først optræder senere med Hjemsted i Italien. Her i Landet forekommer Varelotterierne i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede, stiftet af private Personer med indenlandske Industrigensestande som Gevinster. Efter 1850 karakteriseres disse Vareotterier ved det nære Forhold, i hvilket de alle staar til dansk Industri og Haandværk, og ved den Omstændighed, at Overskuddet anvendes til velgørende eller kulturelle Formaal. Dette gælder alle de Vareotterier, der oprettedes i Hovedstaden og ikke mindst rundt om i Provinsen, stiftet af de stedlige Haandværkerforeninger.

Alle disse sidstnævnte forenedes i 1887 til eet under Navn af „Almindelig dansk Vare- og Industri-lotteri“, der i Følge sin Koncession skal følge Klasselotteriets Træknin-

ger og som Gevinster udelukkende anvende Industrigensestande af dansk Tilvirkning. Af Indskudssummen anvendes 65 pCt. til Indkøb af Gevinster og 8 pCt. til Administration; det halvaarlige Overskud deles i flere lige store Parter, der dels tilfalder de Institutioner af forskellig Art, der oprindelig oprettede de Lotterier, hvis Sammenslutning blev til „Varelotteriet“, dels til enkelte velgørende Anstalter. Ialt er der af Lotteriets Leverandører leveret Gevinster for ca. 38 Millioner, mens de Summer, der er fordelt til de velgørende og samfundsnyttige Institutioner og Formaal, udgør ca. 11 Millioner. Af saadanne Virksomheder, der har nydt godt af Lotteriets Overskud, er forskellige Haandværker- og Industriforeninger rundt i Landet, Hospitaler, Aandssvageanstalter, Hjem for Vanføre, Stiftelser og Foreninger til Forsorg for Blinde og Døvsomme. I kulturelt Øjemed

er uddelt større Summer til det danske Kunstindustrimuseum, Teknologisk Institut og Københavns tekniske Skole, ligesom Lotteriet til forskellige Tider har bidraget til Frederiksborgs Genopbyggelse og Reguleringen af Roskilde Domkirkes Omgivelser.

Da „Varelotteriet“ for 31 Aar siden stiftedes, blev det i Begyndelsen hos en stor Del af Publikum modtaget med baade Mistro og Uvilje og maatte en Tid lang bøde for adskillige af de Fejlgreb, som enkelte af de gamle Lotterier havde begaaet, Fejlgreb, som ogsaa syntes at være Aarsag til Folketingets uvillige Stilling til Sagen. I Løbet af de 31 Aar, „Varelotteriet“ har eksisteret, har det imidlertid i stedse stigende Grad erobret sig en baade omfattende og trofast Kreds af Spillere, der yder Lotteriet al Anerkendelse og Tillid. Denne er saa meget mere berettiget, som der virkelig fra Administrationens Side har været gjort et stort Arbejde for at naa dette Maal, bl. a. ved Valget af Gevinsterne og ved Kontrollering af Leverandører og Kollektører, et Arbejde, der ikke er blevet mindre omfattende eller mindre intensivt efter de senere Aars Oprettelse af konkurrerende Lotterier. Hvor megen Nytte, Lotteriet har evnet at gøre, fremgaar tydeligt af de ovennævnte Tal; hertil kommer yderligere nogle Omstændigheder, som ikke maa undervurderes: at Lotteriets Virksomhed betinger en aarlig Omsætning paa over 1 Million, at Overskuddet foruden de nævnte almennyttige Formaal tilfalder Provinsernes Haandværker- og Industriforeninger til Fordeling mellem forskellige Institutioner, saaledes aarlig 1/10 til Bedste for tekniske Skoler, som simpelthen ikke vilde kunne opretholdes uden denne Andel. Endelig udgør denne samlede Stempelafgift til Staten nu ca. 21 Millioner, ligesom en Sum af 6 Millioner i Form af Kollektørhonorarer er tilflydt en stor Kreds af Medborgere.

Men Varelotteriets Hovedfortjeneste ligger dog i den Opmuntring, som bliver Industrien til Del gennem Produktionen af Gevinsterne og i Fremmelsen af en Række Formaal, der alle fortjener Støtte.

„V. D.“

Maximalpris for 1600 Aar siden.

—o—

Det er forbausende, saa lidt Verden har forandret sig i Løbet af halvandet Tusinde Aar!

Maximalpriser, som nu er indført i de krigsførende og neutrale Lande, havde allerede den kejserlige romerske Rigsregering fastsat for alle vigtige Livsfornødenheder i Aaret 301 efter Christi Fødsel. Man har i de forskellige Provinser af det forudoms romerske Verdensrige opdaget Brudstykker af et kejserligt Dekret, som Kejser Diokletian —

ogsaa i sine Medregenter Maximians, Constantius' og Galerius' Navn — har udstedt.

Den berømte tyske Videnskabsmand Theodor Mommsen har udgivet Ediktet med oplysende Anmærkninger, og desuden foreligger der en omfangsrig Litteratur om den; men ingensinde har den gamle Romerkejsers Dispositioner vel haft en saa stor Interesse for Efterverdenen som netop i Øjeblikket.

Efter Diokletians heldige Krig mod Perserne var der aabenbart en alvorlig Dyrtdid i det romerske Rige, og Aager med Levnedsmidler blomstrede yppigt. Imod samvittighedsløse Handlendes forkastelige Holdning i hine vanskelige Tider retter sig den indledende Passus i Ediktet med stor Heltighed; derefter følger en Oprensning af de vigtigste Handelsartikler og de højeste Priser, som skal betales for dem i hele Riget. Olie, Salt, Honning, Kød, Fjerkræ, Vildt, Fisk, Grøntsager, Frugt, Fodtøj, Seletøj, Træ, Læder, Korn, Vin, ja endogsaa Øl (Zythos) finder man paa denne Liste — og desuden Maximallønnen, som Haandværkere, Skolelærere og Sagførere har Lov til at forlange.

De heri fastsatte Priser forekommer os meget lave, skønt vi ikke nøjagtig kan udmaale de vældige Forandringer, Pengenes Værdi har undergaaet i Mellemtiden. Et halvt Kilo Kød maatte højst koste 8 Kobber-Denarer (sandsynligvis knap 25 Øre), men i det andet Aarhundrede havde man kun betalt 2 Kobber-Denarer for det!

I det Hele taget har Nutiden, selv i Krigstider, langt mindre Grund til at klage sig end de udplyndrede romerske Provincesboere i den dybeste Freds Aar. Thi den almindelige økonomiske Situation bestemmes ikke alene af Levnedsmidlernes Priser og deres absolute Højde.

Forøvrigt gik Diokletians Edikt meget snart i Glemme, og Forsøget paa at gennemføre ensartede Maximalpriser i de over 3 Verdensdele spredte romerske Provinser kunde heller ikke ventes at ville føre til noget andet eller bedre Resultat.

Ved Glædens Begravelse.

Kom med, mine Venner fra henfarne Aar. Vor Glæde er død og skal hvile. Lad os begrave den stille under de susende Pile. De suser og rasler i Vindenes Strøm og synger den evige Sang om Glæden, som blomstred og døde, som sad ved vor Side engang.

Og I, mine Venner fra henfarne Aar — de Dage, der var, er forsvundne. Timer, der skinnede festligt bort af vort Eje er svundne. Og Glæden — vi møder vel ikke paa ny en Glæde saa kærlig som hin — De Dage, som var, er forsvundne — Venner, hæld Vand i jer Vin.

Ak Gud, mine Venner fra henfarne Aar,

fra Timer, der længst er døde.
Nu visner de varme Hjerter
der før var rige og røde,
formægler, at Livet er grønt som
et Træ
og bare vil gro og vil gro
jeg syntes, der var i mit Hjerte
en ny lille Glæde, der lo.

Og I — mine Venner fra
henfarne Aar
gør ikke min Glæde tilskamme
Vi er som Vildvin der voxer
op omkring Lintræets Stamme
og suger os Kraft af Død og af Liv,
af Glæde, der er og for hen —
op af den Glæde der visned
voxer vor Glæde igen.

Chr. Stub Jørgensen.

Hønsene i Efteraarstiden.

Af

Konsulent Steenbæk, Tommerup.

—o—

Efter Høst vil man saa godt som
alle Steder paa Landet kunne lukke
Hønsene ud af Hønsedaarden, saa
de nu kan færdes frit ud over Mar-
kerne. Det er en Friluftstid for dem,
som de i Almindelighed har godt
af efter de noget snævre og indskræn-
kede Forhold de har levet under i
Sommertiden i Hønsedaarden; og
de fodres billigt, der ligger jo rigel-
igt af Fødemidler til dem paa Mar-
kerne.

Men det er nu ikke altid ene af
det gode disse fri Forhold fører
med, men de kan rumme adskillige
Farer for Hønsenes Sundhed, som
man maa se at være paa Vagt over-
for.

Det sker ofte, naar Hønsene er
kommet til at gaa frit, at hele Flok-
ken pludselig holder op med Æg-
lægningen, og lægger man Mærke,
saa viser det sig, at der er noget
sygeligt over dem; Kammene er
blevet mørke, om ikke helt sorte,
og de er tilbøjelige til at staa og
krybe sammen i en Krog, de har
ganske simpelt faaet Forkølelse,
som de forandrede Livsforhold og
Efteraarets Regn og Slud fører med
sig. I Reglen har de faaet Diarrhoe,
saa Ekskrementerne fra dem er
tynd og slimet.

At give dem knuste Trækul vil i
Reglen kunne stanse Diarrhoen. Et
Par Haandfulde Trækulpulver for
hver ti Høns, blandet i et Bløfod-
der og givet to—tre Dage, efter hin-
anden, vil for det meste kunne virke
helbredende.

Og saa har vi nu Hønsenes Fæl-
dingstid; denné er deres General-
rensningstid, da ikke alene deres
gamle Fjerklædning falder af, men
ogsaa et helt Lag af gammel Høn-
sehud skaller af og med dette og-
saa alt, hvad der hedder Uøj. Un-
der denne Hønsenes Rensningstid,
bør man flittigt rense ud i Hønse-
huset, ligesom det vil være rigtigt
at give det en ekstra Kalkning.

Hønsene maa fodres ret kraftigt
i deres Fældningstid, helst med helt
Korn, og er man henvist til at
maatte fodre med Svinemel, da maa
det gives saa lidt fugtigt som mul-
ligt. Den ny Fjerklædning og den
ny Hud, Hønsene efter Fældningen
skal iklædes, fordrer en kraftig Er-
næring.

Naar først Fældningen er tilende-
bragt, kan Kornfodret godt indskræn-
kes en Del, og som for de aller
fleste vel er nødvendigt i disse
knappe Fodertider, vi lever i, saa
maa man overvejende fodre med
Grønt: — Kaal, Roer, Kartofler og
lignende.

Under Fældningen skal Hønsene
bruge meget Kalkstof til Dannelse
af de nye Fjer, men ogsaa ved
stærk Fodring med Grønt, træn-
ger de til meget, lidt Kalkstof. Det bed-
ste vi har af dette, er vistnok vore
smaa Strandskaller, og man kan
sige her, at jo mere man kan faa
Hønsene til at fortære af dette des
bedre. Det virker i Grunden det

samme indad Diarrhoe som Trækul
og vil saaledes daglig være paa
sin Plads under stærk Fodring med
Grønt. Og ikke mindst for Hønse-
kyllinger, der nu snart skal begynde
Æglægningen, er der Brug for Kalk-
stoffet til disse, idet de skal have
et stort Forraad af Skalmateriale
til deres Æglægning. Men ogsaa
for Hønsene, der jo gerne skulde
begynde Æglægningen igen hen i
Vinteren, er Strandskaller nødven-
digt, da ogsaa de skal have et For-
skud af Skalmateriale, til deres Æg-
lægning indtræder.

Foderknapheden har ført til, at
Folk har maattet indskrænke deres
Hønsesætninger, men de høje Æg-
priser gør, at Hønsene vel nok er
de af alle vore Husdyr, der betaler
sig bedst; derfor maa man gøre
alt, hvad man kan for at fremme
deres Produktionsevne, men her er
det af særlig Betydning, at de kan
komme godt over denne noget van-
skelige Efteraarstid. Thi plejes de
godt i denne Tid, da betaler de
godt for det i hele den øvrige Tid
af Aaret.

Frit Ordskifte.

„Den personlige Friheds Værn“.

—o—

Under denne Overskrift har en
vis F. G. S. begaaet en Artikel i
et tidligere Nr. af nærværende Blad.
Jeg havde egentlig ventet at „D.
p. F. V.“ ved at tage Afstand fra
hans Indlæg vilde have rystet ham
af sig; thi Mage til Vaas, som her
er fremsat, skal man lede længe
efter; men da „D. p. F. V.“ tier
stille, maa man vel gaa ud fra, at
Indlægget er Udtryk for nævnte For-
enings Tankegang eller rettere Man-
gel paa Tankegang; thi Indlægget
aabenbarer en meget stor Naivitet
parret med tyk Uvidenhed. Vedkom-
mende begynder straks med at an-
bringe „D. p. F. V.“ i Gaaseøjne.
Dette er meget betegnende; thi
kun i Gaaseøjne vil denne Forenings
Virksomhed komme til at betyde
Værn for den personlige Frihed.
Ligeledes erklærer F. G. S., at det
er Afholdsbevægelsen, Foreningen
er møntet paa; det har vi for øvrigt
aldrig tvivlet om; men det har ikke
været muligt at faa Foreningens
Agitatorer til at indrømme det. F.
G. S. er derimod naiv nok dertil.
I øvrigt er Indlægget ganske blottet
for Saglighed og Logik, hvorfor en
Imødegaelse er udelukket fra Af-
holdsbevægelsens Side. Sligt Viøvl
kan der ikke svares paa; men der-
som F. G. S. kunde faa saa mange
Tanker skrabet sammen, at han kun-
de give en Definition af, hvad han
forstaar ved personlig Frihed, var
det ikke uden Interesse; thi der
kunde da paa dette Grundlag anstil-
les nogle Betragtninger over, om
det er „D. p. F. V.“ eller Afholds-
bevægelsen, der vil sand personlig
Frihed.

Kirkebo pr. Allinge d. 9/10—18.
O. Christensen.

Hasle Bødkerforretning.

Aljetønder og Saltekar
samt al Slags Bødkerarbejde haves
paa Lager. Reparationer udføres.

C. Aakerlund,
Telefon Hasle 105.

Chokolade og Cacao

faas hos

Allinge Kolonial-
og Produktforretning.

Klemensker Snedkerforretning

anbefales.

Telf. Kl. n 13,

L. Pihl.

Billige Blommer.

Et mindre Parti udsælges til 100
pr. kg hos

Allinge Kolonial- og
Produktforretning.

By- og Herredsfuldmegetig
Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge
hver Mandag efter Kl. 10 Form. og
i Klemensker Kro hver Fredag
fra 2—5 Eftm.

Allehaande
Kanel
Kardemomme
Muskat
Nellikker
Peber

faas hos

Allinge Kolonial-
Produktforretning

RØ.

Søndag d. 13. ds. afholdes, om
Gud vil, Møde Kl. 2 1/2 i Brugfor-
enings Sal. O. Olsen taler.
Alle ere velkomne.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 13. Oktober.

Ols Kirke Kl. 9 1/2 Konfirmation
Allinge Kirke Kl. 9 1/2 Messesfalds-
gudstjeneste. Om Eftm. Kl. 2 1/2
Møde i Sandvig Missionshus og
Kl. 4 1/2 i Allinge Menighedshjem
J. Dani taler.

Mandag Kl. 8 Møde for K. F. U. K.
(Hedningemission)

Tirsdag Kl. 7 1/2 Møde for K. F. U. M.
Onsdag Eftm. Kl. 4 Udsalg i Sandvig.

Største Lager

af de anerkendte, moderne,
firkantede Kogeoone
med Magasinfyr.

Runde Magasinovne.

Skærmovne med Daniafyr,
smaa Ovne til Soveværelser.

Komfurer

i alle Størrelser, solide og bedst
indrettede. Priserne er forholdsvis
billige.

Alle Reservedele til Ovne og Kom-
furer fra Hr. C. M. Hess, Vejle.
Rør, Riste, Rensedøre, Fyr-
døre, Murgryder, ildfast Sten
og Ler.

1 lidt brugt Daniaovn,
meget anvendelig til Kontor eller
Forretningslokale er billig til Salgs.

P. C. Holm.

Hallelyst, Allinge.

Skovæbler og Skovpærer købes
a 10 Øre pr. kg. Ligeledes købes
Blomme- og Mirabellestene.

Ny Vinterhatte

hjemkomne i stort Udvalg til meget
smaa Priser.

Fløjl- og Filthatte fra 6 Kr.

Masser af nye Ting

i Broderier, paalegnede saavelsom
færdigsyede Stoffer til Paategning i
Klæde, Fill, Lærred, Grenadine og
Bøjstoffer.

Et Stk. dobbeltbreddt sort Silketaff
egnet til Bluser.

Af Respartier til gamle Priser
fremhæves Festons og Mellemværk,
hvide og sorte Blonder, Herre- og
Dame-Lommeørklæder, Halslæs,
saavel glatte som pibede, Dame- og
Drengeslips, Blondekraver, Haarnæl

Bændler, Knapper,

Pyntenaale, Knappenaale.

Broscher, Kamme, Spænder,

Haarnaale m. m. m.

Daabsdragter udlæjes.

Stoffer modtages til Paategning.

Ærbødigt

Hulda Møller,
Frk. Marie Kjellers Eftd., Allinge.

Overretssagf. Bojesen-Kofoed

Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22
(tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret
Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag
do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Nye Kort

over den

vestlige Krigsskueplads

er udkommen
i disse Dage.

Flemmings store tyske Kort

med Angivelse af
de forskellige Kampfronter
a 1 Kr. 50 Øre.

Gyldendals Kort

med fuldstændig Navneliste
a 1 Kr.

Forsendes franko overalt.

Christian Svendsen

Boghandel - Bogbinderi

Tlf. 90. NEXØ. Tlf. 90.

Byggryn

Alle Sorter Gryn kan faas paa
Bakkemøllen.

Bluseliv. Nederdele.

Stort Udvalg. Alle Størrelser.

Køb

medens der findes Lager af
gode Kvaliteter fra sidste Vin-
ter til gamle Priser.

J. P. Sommer.

Magasin du Nords Udsalg,
Allinge.

Vi har faaet nye Sender af:

Læssegrebe. Spredegrebe.

Roegrebe, Gravegrebe.

Staalskoule i alle Størrelser.

Sædskoule i alle Størrelser.

Gode svenske Enekurve.

Raspeplader til Kartoffelraspere,

og sælger til meget rimelige Priser.

Nordlandets Handelshus.

Uld og strik- kede Klude

købes til Maksimalpris.

J. P. Sommer.

Jeg har været saa heldig

at købe et Parti

Træskostøvler og Træsko
paa gode Vilkaar og kan saaledes
sælge dem til rimelig Pris. — Alle,
der har Brug for og Raad til at for-
syne sig billigt, vil sikkert gøre en
god Forretning ved at købe Dem et
Par hos mig.

Ærbødigt

Træskomager M. Lund,
Lindeplads, Allinge.

Al Jagt

er forbudt paa

Dynddalegaard i Rø.

Gammelt Jærn,

Kobber, Messing, Tin, Zink, Bly,
Gummi og Hestehaar købes.

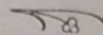
Træskomg. L. Larsen.

En Del Ulstre,

Frakker, Jaketter og Spadsere-
dragter fra sidste Vinter er
endnu paa Lager og sælges
til gammel Pris

ca. 50 pCt. under Dagspris !!

Prima

Regnfrakker

18,00, 27,00, 30,00.

J. P. Sommer,

Magasin du Nords Udsalg

Allinge.

Olsker

Landarbejderforbund

afholder Generalforsamling i Olsker
Forsamlingshus Søndag den 13de
Kl. 3 Eftm. Valg af Formand og
2 Bestyrelsesmedlemmer samt Kon-
trolbestyrer.

Rutsker

Landarbejder- og Tyendeforening

afholder Møde hos Janus Jørgensen
Tirsdag den 15. ds., hvortil alle
Medlemmer bedes møde. Ny Med-
lemmer optages.

Bestyrelsen.

Grise, der bliver 4 Uger den
30. Oktober, — er til
Salg hos

Lund, Nørregaard, Rø.

Varelotteriet.

Nogle Sik Varelodder er endnu
til Salg a 1 Kr.

Waldemar Jørgensen.

En ung Pige,

kan faa Plads til 1. November hos

A. Chr. Jensen,
Tein

Gravhundehvalpe til Salg.

Telf. 35. A. Kofoed, Sandvig.

Den Person,

som tog en Hammelstok i Kors-
bjergløkken Tirsdag Eftm. bedes
bringe den tilbage til Avisbruger
Wilh. Jensen, Sandvig.

Haorehalm

er til Salg til Althentning i denne
Maaned paa

Pellegaard, Rutsker.

Allinge tekniske Aftenskole

Indskrivning af Elever finder Sted
førstkommende Lørdag den 12. ds.
paa Skolen Kl. 7 Aften.

Tak for Opmærksomheden
ved min Konfirmation.

Carla Johansen.

Al Jagt

samt Fædsel med Skydevaaben er
stærkt forbudt paa undertegnedes
Jorder i Rø: Nielsen, Lille Halle-
gaard, Kofoed, Skærpingsgaard, Pe-
dersen, Degnegaard, Georg Johan-
sen, Georg Olsen, Fritz Jensen, Ha-
rald Madsen, Chr. Andersen, Hans
Larsen og Peter Larsen.

Mejeriet „Kajbjerggaard“.

Efter Udbetalingen paa Mejeriet den 17. Oktober afholdes Licitation paa Mælkedørsel for Aaret 1919.

Al Jagt

affyses paa Andr. Munch's Jord paa Kongens Mark i Olsker.

RØ.

RØ.

Rø Landarbejderforening afholder Medlemsmøde med festlig Sammenkomst Lørdag den 12. ds. Kl. 7 Aften paa Afholdshotellet.

Nye Medlemmer optages.

P. A. V.

W. Chr. Hansen.

Formand

NB. Kontingent modtages samtidig.

Prima

Maskinolie

Cylinderolie

Konsistent Fedt

Vognsmørelse

anbefaler

Nordlandets Handelshus

En lille Formiddagspige,

eller En, som skal sy om Eftermiddagen søges til 1ste November.

Avlsbruger P. L. Holm,

Allinge.

Frugtsukker

faas hos

Allinge Kolonial og Produktforretning.

Blandet Frugtmarmelade

ny hjemkommen
anbefales til Maksimalpris
80 Øre 1/2 kg.

J. B. Larsen.

Prima Flormel

Byggryn

Semulegryn

Macaronni

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Samtlige Bagere

i Allinge-Sandvig lukker deres Forretninger fra 1. Oktober, de 4 første Dage i Ugen Kl. 6, — Fredag Kl. 7 og Lørdag Kl. 9.

Blommer

Rosiner

Torrede Æbler

anbefales
fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Hallelyst

Allinge.

Ægte hollandske Blomsterløg

anbefales.

M. Kr. Kofod.

Christian Soendsen

Bog- og Papirhandel

Bogbinderi

Telefon 90

Nexo

Spegesild.

God nysaltet bornholmsk Spegesild er til Salg.

A. Stange
Sandvig.

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer

Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods

Cement, hydraulisk Kalk

anbefaler

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Konfirmationsgaver.

De finder altid en smuk og fiks Konfirmationsgave i

Allinge Ur- og Guldsmedeforretning

Telefon 93.

A. M. Lindberg.

Kunsthønning i 1/2 og 4 1/2 kg Spande
Kompot Frugter i 1/2 og 1/1 kg Ds.
Diverse Frugtsafter faas hos

Allinge Kolonial-
& Produktforretning.

Ny Maksimalpris paa Sukker

og denne er lavere end tidligere.

Vi sælger Hug. Krystal Nr. 1, Hg. Melis L. H.

Grov st. Melis Nr. 1. Alm. stødt Melis.

Dansk Pudder Nr. 1. Flormelis.

Nordlandets Handelshus.

Hasle! Telefon 66. Hasle!

Til Konfirmationen

anbefales Salmebøger til billige Priser (Navn gratis). Kort og Telegrammer i stort Udvalg samt Pengebøger, Dametasker, Albums, Æskepost m. m., passende til Gaver.

Fotografering udføres gerne saavel ude som hjemme.

Charles Svendsen.

Vi har nogle Stk.

Roeskærere og Roeraspere

staaende fra i Fjor, som sælges til en meget rimelig Pris pr. Kontant.

Nordlandets Handelshus.

Krigsfoderblanding.

Restpartiet bortsælges til billig Pris.
Kun mod Kontant.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

2 Stk. Fraugde-Plove

med stort Skær — sælges billigt i

Nordlandets Handelshus.

Ekstrafin norsk Spegesild

i hele, halve og kvart Tønder anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Kartoffelmøller

til Hjemmelavning af Kartoffelmel.

Kartoffelbagere

til at anbringe paa Komfur — sælges billigt i

Nordlandets Handelshus.

CLOËTTA
ALBA

Spise - Chocolader

Til Vinter- og Efteraarssæsonen

anbefales et pænt Udvalg i moderne Stoffer til Kjoler, Dragter, Kaaber og Ulster i Plyds, Klæde, Serges, Cheviot og melerede Stoffer samt Fløjl og Silketøj.

Besætningsartikler i stort og smukt Udvalg.

Skindkraver og Muffer, Skørter, Herre- og Damevæste samt alt til Trikotage henhørende.

Et stort Udvalg af mine bekendte gode Korsetter er hjemkommen til rimelige Priser.

Waldemar Jørgensen.

En dygtig Syerske antages straks paa min Systue.

Sæd.

Gode velrensedede Varer modtages til Statslageret hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Vinteren nærmer sig

og man skal til at tænke paa Vintertojet.

Vi har et stort Lager af kulørte og blaa Klædninger i alle Størrelser.

Stortrøjer, Ulsters og Vinterfrakker.

Drengeklædninger

i Jakke- og Matrosfacon.

Største Lager i Hatte og Huer.

Underbeklædning, Sokker og Vanter.

Islandske Trøjer, Vanter og Sokker.

Altid lavest mulige Priser.

Nordlandets Handelshus.

Prima Hamp og Manilla-Tovværk

anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Prima Taglak og Tagtjære

samt Tjærekoste anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Allinge Biograf.

Søndag Aften den 13. Oktober
Kl. 7 og 8 1/4

Nyt udmærket Program.
Første Klasses Billeder.
Entree: Voksne 50, Børn 25 Øre
Skat iberegnet.

75 forskell. Bøger

tilbydes til

nedsatte Priser.

Benyt Lejligheden nu, da de lange Vinteraftener staar for Døren.

Kataloger

staar gratis til Tjeneste og forsendes franko.

Christian Svendsen

Boghandel - Bogbinderi

Tlf. NEXØ 90.

Al Jagt

paa Lyngholt og Spellingemosen er strengt forbudt.

Morescos Dameovertøj

er landskendt for

Flot Snit,

Fikse Faconer,

Gode Stoffer.

Føres paa Nordbornholm kun i

Magasin du Nords Udsalg.

J. P. Sommer.

Allinge.

Køb det fortrinlige Centralvarme-komfur

HEKLA!

Meget brændselsbesparende. Kakkeldovne overflødige. Alle Værelserne opvarmes fra Komfuret.

Maskinhandler Holmstrøm

Telefon Rutsker 4.

Færdige Anlæg forevises.

Et Parti Melasse

bortsælges til Svinefoder.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Vi har Lager af

tørre, pæne Granbrædder

til Gulv og Loft.

Do. godtlavede Panelbrædder i alle Længder.

Rigtig gode Udskudsbrædder i alle Længder.

Sparrer, Tømmer, Lægter, Lister.

Priserne ere endnu meget rimelige i

Nordlandets Handelshus.

Kaffe.

En prima Erstatning herfor er

Solo
Normal
Malt

Kaffe-Surrogat.

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Storfaldende engelske Dampkul

til Brug ved Damptærkning er oplosset i disse Dage.

Rene tyske Nødder til samme Brug anbefales

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg

Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Islandske Vanter,

Strømper og Trøjer er paa Lager.

Nordlandets Handelshus.

Brødrene Anker Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvangingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Stort Udvalg

Stort Udvalg

Carl Lunds bekendte blaa Emaljegods

til billigste Priser hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

I Løbet af Efteraaret venter vi Ladninger med

Nørre-Sundby Gødningsskalk og

Aalborg Portland-Cement i Sække.

Vær saa god at gøre Bestilling snarest i

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10-12 og 2-4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Roegrebe, Roeknive,

Kartoffelkurve anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Printzenskjold.

Fortælling af Dr. phil. A. P. Adler.

Tredie Kapitel.

Da de omtalte Borgere traadte ind til Præsten og der forefandt Jens Kofod, fortalte Borgmesteren hvad de havde set, og endte med de Ord: „Og tag dig iagt, Kofod; du er allerede mærket af Guvernøren; han talte om, med det første at tage dig ved Vingebenet.“

„Saa maa vi se, at komme ham i Forkøbet; det er kun Selvtægt og Nødværge. Allinge raader dertil. Men hvorledes skulde det vel bedst kunne gaa an?“

„Det skal være snart,“ svarede Gummeløs; „thi vi hørte selv Printzenskjold sige til sine Soldater, at de for Øjeblikket kun var faa, men at han med det første ventede Skibe til Hammershus med flere svenske Soldater.“

„Det var ingen Kunst,“ svarede Hans Fendrich. „naar enhver, der har svensk Indkvartering, blev enig om, paa en Nat, at dræbe hver sin Indkvartering; saa blev Ulejligheden ikke stor og lige fordelt paa os alle. Jeg selv var ikke bange for, at ride omkring og fastsætte Dag og Klokket. Man maa dog for Pokker kunne blive enige. Man kunde ogsaa godt lade Kirkeklokkerne ringe paa den Tid. Det Hele var snart schytet; saa havde vi rensat Landet tilbunds; og vi har jo Cancelliets Brev for os, at Kongen af Danmark gerne ser det.“

„Hvem skulde da stikke Printzenskjold,“ spurgte Kofod, „og Svenskerne paa Slottet? De er ikke saa lette at komme til, sovende.“

„Naar de andre rundt omkring er væk,“ svarede Hans Fendrich, „saa var det ingen Kunst at beleje Guvernøren paa Slottet.“

„Du snakker som du kan,“ svarede Kofod, „du hørte jo selv at her var Skibe i vente, udenfor Hammershus. Jeg har nok Lyst til, at se Printzenskjold Ansigt til Ansigt, vaagen. Lad en lille Trop af vore, gøre det al med ham ved Lejlighed, det stemmer jeg for.“

„Og dog,“ sagde Povl Anker, „maa du, gode Kofod, ikke forsmå Fendrichs Raad. Dræbte ikke Jael den sovende Sisera, ved at slaa et Søm gennem hans Tinding? Dræbte ikke Judith, ligeledes ved List, den sovende Holofernes? Hvem tør bortvise Listen, der naar sit Øjemed, opofrer mindre end den raa Stryke, der er fremfusende og falder over sine egne Ben, eller lader Fuglen flyve ud af Buret, fordi man selv har for klodsede Finge? Skal en Ting ske, saa quovis modo, paa hvadsmhelst Maade ske kan; her spørges da ikke om Maaden, blot om Tingens skete.“

„Jeg kan ikke vente til I faar Jert Net vævet,“ svarede Kofod.

„Du har nok saadan Hast,“ afbrød Claus Nielsen, „fordi du hørte du skal tages ved Vingebenet.“

„Ja, det kunde man da vel heller ikke fortænke mig i,“ svarede Kofod kort og tørt. Med et Suk føjede han til: „saa faar jeg nok at handle paa egen Haand.“

„Hvorfor,“ afbrød Povl Anker, „kan du gøre dig mere til Øns Fader end vi andre?“

„Fordi jeg har de fleste Børn,“ svarede Kofod heftigt, rejste sig, forlod de andre og red bort.

„Jeg tør sige,“ sagde Præsten Povl Anker, da Kofod var borte, „han rider endnu i aften, lige op til Jacob i Nyker, for at overtale ham at staa sig bi. Har han først faaet en Ide i Hovedet, saa har han en Hast med at faa den udført, saa det staa efter.“

Imidlertid kunne I andre, gode Venner, dog rejse omkring til dem, der har Indkvartering; længer end Nørre-Herred naar I vel ikke, og saa kan I saa smaat slaa paa for de gode Landmænd, at disse Svenskere ikke er udødelige.“

Fjerde Kapitel.

Da Borgmesteren, Peter Olsen, den næste Morgen kom tilbage til Hasle, laa der paa hans Bord et Brev fra København, hvori Kong Frederik den tredje selv bad Bornholmerne, være betænkte paa Midler og Veje, til at befri sig fra det svenske Aag, hvortil først udfordredes, at Garnisonen paa Hammershus blev ruineret.

Næppe havde Borgmesteren læst Brevet ud, før Bonden, Jens Larsen

Risom bankede paa Døren, og stod for ham i sin stive, sietcolypejede, monotone Skikkelse.

„Hvad vil du,“ spurgte Peter Olsen.

„Betale Skat,“ svarede Jens Risom, „for vi skal vel saa.“

„Jeg var best fri for at modtage disse Skatter,“ svarede Borgmesteren.

„Disse Penge gør nu ingen Ting,“ svarede Risom, „naar vi bare kunne slippe for det hele.“

„Ja, jeg forstaar dig,“ svarede Borgmesteren. „Men du skal tie en Gran og vente. Derovre vil de som vi.“ Derpaa læste Borgmesteren Brevet for ham.

Jens Larsen Risom hørte til opmærksomt, som skulde han sluge hvert Bogstav; men trak bagfter paa Skulderen og sagde: „ja naar vi hjælper os selv, er vi gode nok.“ Derpaa føjede han til med et Suk: „det faar vel en Ende, ligesom hele dette Liv. Jeg har saa lidt tænkt paa, at det er knap Umagen værd, at bryde sig saa meget om dette timelige Liv. Hvad er i Grunden Livet hemed, og al dets Herlighed andet end en Grav vi pryde og pynte? Jorden er vor Grav, det er det viseste af alt. Dermed saa, er det mig det samme, hvem vi lyde, og hvad vi lide i denne korte Tid.“

Saaledes talte Bonden Jens Larsen Risom, dels af en vis Phlegma eller, rettere sagt, medfødt Melankoli og Sorg over Jordlivet, der er Bornholm egen, dels for gennem denne ubestemte og undvigende Tale, at kunne observere Borgmesterens Mening, uden at risikere at forløbe sig selv.

„Har du ikke hørt, at de største Mænd har sat en Ære i, at afkaste Aaget og hjælpe deres Landsmænd? Har du hørt Tale om en Wilhelm Tell? Har du hørt Tale om, hvorledes Scilianerne befriede sig?“

„Nej, saa lærd og belæst er jeg ikke,“ svarede Jens Larsen Risom, „Men jeg har læst i Skriften om Præsten Mathathias og hans Sønner, Maccabæerne, der hed ligesom min Nabo. Jeg og Maccabæus har lidt talt derom. Og jeg har læst om Gideon og Jephtha og flere af Dommerne, der dog kun var Avlsbrugere som vi.“

„Du fører bedre Beviser end jeg,“ svarede den elskelige Byfoged og Borgmester, Peter Olsen, hin Embedsmand, der med Liv og Sjæl var Borger og delte Borgernes Ve og Vel.

„Jeg tænker og taler som en simpel Mand,“ svarede Bonden. „Men et Spørgsmaal, giver jeg mig den Frihed at gøre: tror De, at vores Præst er en Mand, der er værd at tage Hatten af for. Jeg for min Part elsker ham ikke, og tror ham ikke i nogenomhelst Ting.“

„Jacob er en Glat-Snakker, i Grunden et stort Vrøvl, og vil holde gode Miner med alle, og redde sig fra alting ved Vrøvl.“

Det var Hr. Jacob i Nyker, hvis fulde Navn var Jacob Pedersen Tresløv.

Forts.

et stort Parti Kludesko

er hjemkommen og sælges billigt i

M. Lunds Traskoforretning

Lindeplads, Allinge.

Svinemel,
Hvedeklid,
Rugklid,
Blandsæd,
Havre og
Blodmelasse,

sælges mod Kontant og aflevering af Ergæringsraadets Rekvisitionssedler hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Grise,

som bliver 5 Uger den 7. Oktober er til Salgs paa

Tyskegaard i Rø.

Friskskudte Harer

Agerhøns, Raad, Skovduer og Vild-ænder købes til højeste Pris.

J. B. Larsen.

Balataremme,

Remsamlere,
Smørekander,
Rømmefædt

samt
Smørelie og Cylinderolie
faas hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Til Hjemmebagning og Stegning er Morsø Regulerings-Komfurer

Stor støbt Stegeovn
og
Vandgrøder

Sint Jæren
og støbt som
Støbegods

de allerbedste. 5 Størrelser — højre og venstre.

Til disse kan anvendes al Slags Brændsel, og dette udnyttes fuldt ud ved Regulering ligesom ved Magasinovnene. Vi har en særlig kontant Pris paa disse og mener, at Priserne i Løbet af kort Tid bliver endnu højere. Vi tager gammelt Jærn og Støbegods til højeste Betaling.

Messing-Gelændere til Morsø Komfurer leveres.

Nordlandets Handelshus.

Roerasper og Kartoffelrasper

anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning